

2 Kuldintuxa

Kuldintuxa zaldakuetshi mozhua ne kalta zuñgajienapanaldiamak

Meja ai kalta gauwane: Pábulduki Duwe Jesúja ají múldigaba guaxal gaxaneja jalde kaltaki gauwane. Akldé Pábuldu shaldaga miñkualdaldiamake “Aldumaxa zaldakuetshi kalta zuñgajienapanaldiamak” gaune tuakue.

Mekuetshi kalta gauwane: Pábulduja Duwe Jesú ipananeke Kuldintuxa ishjuizhaldekakue jalde kalta kakuzgauwane. Akldé Kuldintuxa shalda miñkualdaldiamake kasaklde Kuldintuxa zaldakuetshi tuakue.

Jinak ai kalta gauwane: Pábulduja axańga ezua kalta, 1 Kuldintuxa, kakuzgauńgueniki exa mokue kaxabizhá. Atshakna, kasaklde kaltak askuińga izhogakue guiyaba kakkbene nalgué, amak ajanashakí nukaga katú. Guńgueni Tituja Kuldintuxa kaxabizhguenik Pábuldu Masedoniaxa akldabixal neyatshak, ekue akldé janshibeńga ashekualdaté nogatuka akbeyá (2.12-13; 7.5-16). Naldatshak Pábulduja kejanalga noguakna jalde kalta, 2 Kuldintuxa, gauwane. Atshak bual na, kuíbuldu Kuldintuxa anuńka juldiú sanákueja “Pábulduki, Duwe Jesúja ají múldigaba guaxal gagazháne” nalda axakuashińgaba ashekue. Ai naldagálde nuxa jian kakzukuazháldiamak jiaga jalde kalta kagakauwane.

Ji, ji shalda guashi jalde kalta gaune:

1. Kasak misha ji shalda kakkbene (1.1-11)
2. Pábuldu ishkualdińga, Duwe Jesúja naldińga gaxane kakkbene (1.12-7.16)
 - a. Pábuldu, aldéń naldi sakí akldeka (1.12-2.17)
 - b. Duweja ají múldigaba guaxal gaxanamak Pábuldu jiba atshiji izhuka (3.1-6.10)
 - c. Exa zaldakue na mitsabé ishkalaldakue kagakuańneklde (6.11-7.16)
3. Duwe ipanane jika agajueshkakue agaxaunexaldiamak paldata juizhakuakue (8.1-9.15)
4. Mokue Duweja naldińga gaxane kakkbeji, ishkuane (10.1-12.21)
5. Aldiwe kakkbene (13.1-14)

Pábulduja Kuldintuxa

zaldakuek mozhua ne kalta kakuzgaune

1 ¹ Maiñ Duwe Jesú ipanamine Kuldintuxa^a mishjuizhaldekakuañ, tueñgui Akeya baxe zahauxa zaldakue Jateja ají giemi za aldaldaldiamak kezhgakuxanekuetsi juizhi kalta miñkuzgauwatokuge. Naski Pábulduk Jateja jañguanamak Asukuá Duwe Jesú Zunekualkajañki ají múldigaba guaxal nakaxanega nzhakú. Jalde miñgakauwatoxaldatshak, Timuteyu, Duwek nauwikaja nekldeja ekíga mimajañguxá ni mimakuák.

² Saldiña netshi Jate Nauwijatega, Asukuá nauwijí Sáñkalda Duwe Jesú na, atemajañ éegaba guañ mimajañgui, muldetua aldunaxa señgaba miñzukui shi mimezhokshí.

Jateki zuñgakuañneka

³ Saldiña netshi Jate, aldéñga na nauwijí Sáñkalda Duwe Jesútshi Ajatega “zeñ nzhakldék” akbeji, akldé akzamakga akzukui kuizizhoshí. Nauwijatega na guañ zaldabatshi jate izhoshi na, zuñgakuañnegakue na nahauxatshi jate izhuka. ⁴ Ekí izhogakna, sakígaba jibañ tuwi guañkaldogéñ zuñgauneshi, zuñgakuañneka. Ekíki mieldekue jibañ tuwi akuatogéñ, aldéñ zuñgauneshi zuñgakuañnegamakbeñga, nasuñ zhinik kagakuañnekldazunaka naldaldiamak. ⁵ Akze, Duwe Jesú zúxaitsha sha akuí, jibañ tunamakbeñga ají nekaldekueki ekíga zúxaitsha zalda jibañ tuakualdixa.^b Ekibeñga na, amak jibañ tuañkaldogatshak, Duwetshi nekaldéñ zhinik na Ajateja atemajañ, zúxaitsha zalda zuñgauneshi, zuñgakuañneka nakldá. ⁶ Akze, nasuñ Duwe shalda miñmeyañkaldogatshak jibañ katuwéñ zhinik Duwe mipanatshakna aldéñ minkualka. Ekí jibañ tuañkaldogatshak Jate zuñgakuañnegéñ zhinik na, nasuñ kabiñgakuañneka. Ekíki Duwe shalda jibañ zuñgazukuatogamakbeñga miñgazukuatshak, nauwijanameña abá naldakí miyabetaldiamak. ⁷ Akna ekí muldetua zuñkualdi minuka: “Nasuñ Duwe shalda jibañ zuñgazukuamakga jibañ miñgazukuatshakna, Jateja abetakualdiamak zuñgakuañnegamakga, aldéñ naldiña miñgakuañnexaldixa shakldá” zuñkué nakldá.

⁸ Gajakuañ, ekí miñkualdakue. Nasuñ Asia baxe kizhoguéñ, zúxaita zalda guiyaba zunatuñshiñgaba jie zuñgazukuatshakna, abeté guashi

^a 1.1 Ajsh 18.1 ^b 1.5 Mlk 8.34; Lk 9.23; Kls 1.24

kama zũnkaldaldaksá zalda zũnzegatshakna, “akldé izhogakualdixaga shakldá” zũñnegaksá zalda zũñzeklde.^c ⁹Ekí zũñzeshi, “shua guakualdixa nakbatú” jañguapanañkalde. Jinake ekí jibañ zũñzegazhá. Nasũngaba alduna ilshaldazuñsá guakualdini, Jateki shuane jiaga izhgaldakshaka niñkauwañki alduna ishakualdiamak. ¹⁰Atshak “guiyaba zũnatuñshi zũnakuaxaldixa shakldá” zũñnegatoguẽñ Jateki zũnakuagazháldiamak yo zũnakuanamakga, yo zũnakualdixa. Akna, Jate alduna ishiji, “zũnakuagazháldiamak yo zũnakualga za izhoxaldixa shakldá” kajañguxa. ¹¹Ekí zũñgaunexaldiamak maiñ jiaga zũñgauneshiñga Jatek zũnakbeyakue. Ekí matshuwi naldi Jatek minazũnakbeyatshakna, aldẽñ zhinik zũnakbeminamak zeñ zũnajañgui, zũñgaunegatshakna, ai shaldaga matshuwi nekueja Jatek “zeñ nzhakldék” agabeyaldixa nakldá.

Kaxabizhal neyazháne

¹²Guatshak jalde shalda na zeñ zũñneka: Jate zũñgauneshiñga, nasũñ saldiñga káguba juizhi kizhogatshak ishkdaldakuamak, aldẽñ zũnajañguamak jian kizhuka. Akldé giemiki maiñ na ekí zañga kizhogakna, “Jate najañguamak sha izhokú” aldunaxa zũñneka. Naldatshak jai kagik zaldakueja sakí muldetua ishkdaldakue ishkué ajañguamak nuxa ekí izhogazháñkalde. Ne Jate éegaba guañ zũnajañguẽñ zhinik na amak izhoxa zũñgauneklde. ¹³Jinake ekí miñmenazũnaka naldakí. Kalta miñgakauwañkaldukaki, zukuakshaminaka, muldetua miñgajienaldiamak miñgakauwañkaldogák. Akna “auxaga sha kagajienaldí” mimajañguge. ¹⁴Kaigabeñki sakí atshiji kizhuka, me kaldé nauwa me nuxa miñgajienane naldatshak jiaga, auxaga miñgajienakuega ni mimajañgukú. Ekíki nauwijí Sáñkalda Duwe Jesú mokue kagik nagatshak, maiñ shalda sekua kabiñshamakga, nauwishaldá sekua minazũñshaldiamak.

¹⁵“Ekí minatualdixa shakldá” jañgui na, axañga miñkabizhaldikue jañguanange. Ekíki mutshuizhañga aldunaldi mimakuiyakshi miñkabizhaldikuamak. ¹⁶Axáñ misha, Masedoniaxa neñkugé exa miñkabizhi zũxaitaldikuenik jiak, eni zhinik Juldeyaxa neñkugé mokue miñkabizhaldikue nakldeklane. Ekíki Juldeyaxa neyaldikuamak jiũnguldak ji nagajueshká minagaunexaldiamak.^d ¹⁷Ekí jañguanange nalgúe jiaga, amak miñkabizha nakzegazháne shalda çnaski muldetua jañguagáñga duldashikuge azhi Jate jañguagáldekue jana ezua atshaldikue guak gualdikuenik, jiak amak atshazhá gugé ska minajañgú?

¹⁸Akze, Nauwijatejañki sakí atshaldixa guagamak za atshamakbeñga na, nas jiaga ji atshazhánaka atualga jiaga, “atshaldikue nzha” negazhúge. ¹⁹Guatshak nas, Silbano,^e Timuteyu na Jatetshi Asukuá

^c 1.8 Ajsh 19.23-41; 1Kt 15.32 ^d 1.16 Ajsh 19.21 ^e 1.19 Ajsh 15.22; 18.5. Silbanoga na Silda jiaga akuaka.

Duwe Jesú zunekwane shalda miñmeñkalde. Duweki namaklde za guaka izhogakna, ji zũñkatshaldixa guagatshak amak za zũñkatshixa, ne ji zũñkatshazhaldixa zũñkatshaldixa guagazhé. ²⁰ Akze, Jateja ají nekaldekuañki matshuwi janshizhe zũñkatshaldixa zũñmeyaneki Asukuá Duwe Jesúk za na zũñmeyanauxa amak ibuakuxa. Akna ek zhinik “Jateja ji zũñkatshaldixa zũñmene zũñkatshixaki ekíga shi naldí” guashi na akldé akzamakga kakzukuxa.

²¹ Guatshak Jate aldéñ naldínga na nasuñ, maiñ nañga Asukuá Duwe Jesú ipanañkaldekuañki ek za alduna ishiji, abá naldakí agapa neyakualdiamak zũngauneka na izhók. Aldénga na axazauwakualdiamak zũnezhgakuxane. ²² Ekíga na, ají Alduna zũngegatshak eñkañga ají za kaldé atualdiamak zũnakzũnguane. Akze, Nauwijatejañga ají nekaldekuañki janshizhe zũñkatshaldixa zũñmenaneki auxaga zũñkatshagá nogeñga jiaga, auxaga zũñkatshaldixa ne zũñkualdaldiamak, axań misha ají Aldunaki zũngé guane naldashá.^f

²³ Guatshak Nauwijate natuaté nogakna, ji miñmeyatokuge namak miñmeñkuge akué. Mimatual neyaldikue nakldeklde nalgué amak neyazhánuge. Jinake naldakí. Axañga nenakuashíñki, ezuakueki sha atshá mashakínga mizhekue shalda gama miñgashakue nagatsaldaka nalguák. ²⁴ Ekí miñmeyaldatshak, Duwe sakí agatsaldi alduna ishakue miñgatsé miñsashindana zũñzeshiñki miñmeyakí. Akze, zũñkualdi minuka, Duwe muldetua alduna ishiji, abá naldakí agapa mineñka. Naldatshak akldé akldénga Duwetshi zeñ zalda miñkaldaldaldiamak jibake maiñ nañga atshindana ni zũñzék.

2 ¹ Ekí nakna kaigaga mokue miñkabizhal neyazhaldikue izhgakuxanuge. Azhi miñkabizhal ne guanakuashíñki, sha atshalga mizhekue shalda gama miñgashaldatshak mimetshanshanaka. ² Akze, maiñ guana zeñ minakzukuxa ne, mimetshanshi guanugake, ¿me zeñ nakzukualdixa ne? ³ Akna exa miñkabizhagánga kalta misha miñkuzgauwanuge. Ekíki sha atshabinuka majamine exa miñkabizhaldatshak, maiñ zeñ nakzukuakue miñgatsekue ne netshanshabinaldiamak. Akze, zeñ nakldegatshake, “maiñ jiaga zeñ miñnexaldixa shakldá” nakualdi minuka. ⁴ Akze, naski zũxaita minjani, aldunaxa jie nakzeshi, matshuwi mauwi kalta miñgakauwaldatshak jiaga, mimetshanshaldikuamak miñgakauwazhánuge. Ne egabá mitsá zũxaita mimezhgajañguge miñkualdaldiamak miñgakaunuge nakldá.

Sha atshane axabetakue

⁵ Guatshak maiñ ezua mineke netshanshi mual sha atshaneki nas za netshanshagába, saldiñga maiñ jiaga maldé mimetshanshá guane. Ekí

^f 1.22 Ep 1.13-14; 4.30

miñmeyaldatshak, agubisha zuxaitshañgaki miñmeyasúñ nakzegatshak, maldé mimetshanshá guane miñmeyanuge. ⁶Guatshak ai sha atshaneke naki auxaŋga naldi guiyaba agiteminéñ zhinik na sha atsha majá guakna, “guiyaba agitemine auxabé nek guxá” ni jañgukú. ⁷Ne kaiga zúnake egabá axabetakue, agakuañnegakue miñgatsé. Ekíki zúxaita itshankájaŋga nuxa jie akzukui agubiji guakuak. ⁸Ekí nakna maiñ e izhgajañgualga minuká tuñshi na, ipanakue miñgakuañnexaldikue.

⁹Guatshak ai sha atshane shalda axaŋga kalta miñkuzgauwaldatshak, jinak sakí axatshakue miñmeyazhá. Mimakuajiŋga “¿miñsanekldugauxabe naxatshaminaka sha?” mimatualdikuumak miñmenuge nalgué, amak naxatshamine. ¹⁰Akna maiñ e axabetá miñgualdiake, nas jiaga ji axabetakue nagatsake axabetanuge. Akze, Duwe Jesúke akualkuge, miñgaunexaldikuamak axabetanuge. ¹¹Jinake ishketakue mimajañguakí. Jiséki ji shaldagaba zñgubiji zúnakjieñgualdiamak niji izhuka zññkuakna, ekí zekldéñ zhinik mimakjieñguazháldiamak ishketakue ni mimajañgukú.

Duwe za zúnekualka guagakue

¹²Guatshak Duwe Jesú zúnekuane shalda guaxal kuíbuldu Taduá neyaldatshak, aldéñ naldiŋga juwí nagakpeshi jana exa zaldakuek aldéñ shalda muldetua aldukandana kakzukuá guane tunuge. ¹³Naldatshak jiaga, Duwek zhinik nakaja Titu^g exa nakldabigazhá guñgué shalda, aldunaxa señgaba nakzegazhá. Akna kabajañgukueniki jai Masedoniak niyal naklduge.^h

¹⁴Guatshak Saldiŋga netshi Jatek “zeñ nzhakldék” kuizakbejí. Jateja nasúñ ají nashikuañ Asukuá Duwe ipanañkaldéñ zhinik na jisék zúnagubishá guane awatuñshixa. Ekíga na, Jateja Asukuá Duwe shalda kakuagéñ zhinik na nábalda puldatshak we juma neyamakbe, ai múldigaba saldiŋga kuíbuldu zaldakueja aldukaldiamak neñka. ¹⁵Ezua we juma izhuka Jatek akbanatshak akldunamakbé, Asukuá zúnekuane shalda kakuagatshak akldunka. Akze, nábalda puldatshak, ajuma saldiŋgak akbanamakbe, Duwe shalda kakuagatshak, aldunaxa keyakualdatukakue, keyakualdasúñ kakzeshi jiséxa aldeyatukakue na zhualduxañgaba kuxaldiñki aldukaxa. ¹⁶Naldatshak keyakualdasúñ kakzeshi jiséxa aldeyatukakuejañki Duwe shalda aldukatshak, jika shuanetshi ajuma janamé akzé kakbani kakldunazhé. Ekí ne, kekualdana kakzeshi, izhoshiŋga izhoxaldiamak jékaldaxa aldeyatukakueja zúnake Duwe shalda aldukatshak, ezua we ajuma izhuka janamé akzé kakbani kakldunka. Akze, Duwe zúnekuane shalda guagakueki jiba maldé akzé nakna, ¿mieldeja shi axaldáñgaba amak atsha akzegaka na?

g 2.13 Ga 2.1-3 h 2.12-13 Ajsh 20.1

¹⁷Guatshak matshuwi nekuejañki kasa izhaxauwaldiamak Duwe zunekwane múldigaba nabesaji jana kágubaja akldunamak agatsaldi naldagálde juizhi shizhixa. Ne nasuñ zúnake ekue ajanashamak atshagábaki, Duwe Jesútshi nashikuañ kaldák Ajate zúnatuaté nogéñ múldigaba guaxal aldénga zúnakaxanamak za kakuaka nakldá.

3 ¹Ekí nasuñ shalda kabiñmeyatshak, ¿“mokue sekuazhigashaldá guxá tiuwi” shi minazúnajañgú? Azhi tuabínekue shi miñkaldiyaldiamak kalta kagaxenéñ zhinik mipanamakbeñga, ¿nasuñ jiaga zúñgajueshká shi minazúnajañgú? Azhi san kaldeyatshak ¿zúneyapanaldiamak kalta zúñgakaumine zúñgajueshká shi minazúnajañgú? ²Jinake zúñgajuezhazhé naldakí. Maiñ guana nauwijí aldunaxa kalta sezhekde jana minák. Akze, shi kabiñkaldixá ipani janshibé mizhekuéñ zhinik na, muldetua shi miñkaldiyañkalde xalte saldiñgaja atuwi, azakuakshaka jana miné. ⁱ ³Akze, Duwe Jesútshi múldigaba miñmeñkaldéñ zhinik aldéñ abisajañ mimakukshane saldiñgaja atuaka. Ekí atualdiamake, kaltak nuxa sezhegasháne, ni guiyaba jagik aksezhekldamakbeñga sezhegasháne. Ekí ne, mimijí aldunaxa kalta aksezhekde jana Jate izhoshiñga izhukatshi Aldunak abisajañ mimakukshane saldiñgaja atuaka miné naldashibiná. ^j

⁴Jinak ekí muldetua zúñkualdi guakldazúnaka naldakí. Nasuñ Duwe Jesús ipanañkaldéñ zhinik zúñgatsauxa Jatek alduna kishixa nak. ⁵Guatshak nasuñ axaldáñ ni ji jiaga atshá zúñzegazháka. Ne, Jateja za ají kamakga saldiñga atsha zúñzexaldiamak, axazauwakuwaldiamak zúnatshishixa nakldá. ⁶Ekibeñga ají negakualdiamake e na ishkualdi izhoxa jiúñgulde abisa zúñgene shalda miñmeyakualdiamak zúñgauneka. Ekí miñmeji na, Jateja ají nexaldiamak jiúñgulde jian izhoxa guiyaba xalte sezhekde zúñgenanega miñmeyakí. Akze, mieldejañki ai jiúñguldega ají nexaldiamake jañgualdiák auxaga atsha akzegazháka zhinik na, shuigakue, Jatek agajué za izhogataná. Ne Jateja ají mimaldekshaldiamake jiúñgulda abisa zúñgenek ají Alduna miñgexaldixa kabiñmeñka. Ai Aldunajañki abisajañ zúnakukshatshakna, e za na jékaldaxa izhoshiñga zúñezhokshataná nakldá. ^k

Jateja abisa jiúñgulda zúñgene na akzé

⁷Guatshak Jateja nauwibama Muesék guiyaba atsha nexaldixa agegatshakna, ají negakualdiamak jiúñgulde zúñgenane. Ai guiyabaga na jagik aksezhekde nauwibamak agegatshak, waxaki muldetua muñshí stuñshixaki zúxaitaldixaga naldé jiaga, asaná Isayélkueja muldetua señ tuasúñ zalda agatseklde. Ai guiyaba mieldeki amak atshakí naldaldiake shuigakue agatsaldaldixa guagatshak jiaga, Jateja muñshí zalda na

ⁱ 3.2 1Kt 9.2 ^j 3.3 Ex 24.12; Jer 31.33 ^k 3.6 Jer 31.31-34

agenane. ⁸Akze, Jateja ají negakualdiamak jiúñgulde zuñgenaneki akzé nake, ake, aldénga ají Alduna zuñgenéñ zhinik abisa jiúñgulde zuñgeneki jmitsá ai zhakaldak akzaldaldixa ne! ⁹Axañgaki Jateja ají negakualdiamak jiúñgulde guiyabak zuñgenanejañki sha atshane shalda zuñgatsé zunatuñka akzé nake, ake, abisa jiúñgulde aldéñ sha atshazháñkalde jana, janshizhe zunatuñkaki jmitsá ai zhakaldak akzaldaldixa ne! ¹⁰Akze, Jateja guiyabak zhinik ají negakualdiamak jiúñgulde matshuwi akzé zuñgenane. Ne abisa jiúñgulde zuñgeneki zúxaita zalda akzé naldi na kasak zalda agubiji, akzaldaksánshane. ¹¹Akze, Jateja ají negakualdiamak jiúñgulde guiyabak zuñgenaneki zúxaitaldixa nalgué jiaga, matshuwi akzé nane. Nake abisa jiúñgulde ni mitsák zúxaitazhíta míñgaki guagasá akzé giemi naldashá.

¹²Akze, Jateja abisa jiúñgulde guagasá akzé saldinazhíta zuñgene zuñkualdatshakna, zuñzék naldakí ai shalda kakuaka. ¹³Ne nauwibama Muesék muñshí zalda aguáñ aguáñ iyabaji zúxaitatuka¹ asaná Isayélkueja atuazháldiamak waxak zhakuá izhbinamak atshañkáalde. ¹⁴Atshake juldiú sanákue Jateja guiyabak zhinik ají aldexaldiamak jiúñgulde kagenaneki “anuñka me zauwaldiniki zúxaitaldixa shakldá” namak ajañguasúñ kakzeguéñ na, kagajienazhá. Ekibeñga na, kaiga yo jiaga, kasaklde jiúñguldetshi guiyaba sezheklde azakuakshatshak kagajienazháldiamak aldunaxa zhakuá kebikue jana alduka. Ne Duwe Jesú namak ajañgui, iyapanéñ zhinik za na ai kebikue jana nuká kagajuekualdixa. ¹⁵Akze, atshak zhinik kaiga yo jiaga kauwizhéñ nauwibama Mueséja guiyaba Jatetshi múldigabak gauwanane azakuakshatshak jiaga, aldunaxa zhakuá jana kebikuega aldogák kagajienazhéga. ¹⁶Ne mitsák ezuajañki nauwijí Sáñkaldak agapa neyaldiamak agakualdinatshak za na, Jateja ai ibikue jana ne agajuekualdixa nakldá.

¹⁷Akze, nauwijí Sáñkaldá Duwe Jesú kipanatshakna, Ajateja ají Alduna nasuñldi izhoshi zuñsanexaldiamak zuñgeka. Axañgaki guiyaba za zuñsaneshi, etshi nashi nañkalde ne, Jatetshi Aldunajañga ek zhinik zúnebesanshá guane nak, aldéñ za zuñsaneshi izhuka. ¹⁸Akze, nauwijí Sáñkaldá Duwe Jesú “me ne” tuwi guanazuñnegak aldunaxa zhakuá zúnebukue jana nalgué zuñkajuekuanéñ zhinik na, aldéñki akaldak, akaldak akzamak tunazúnaka. Akna e za agastuwi kizhogatshakna, Jate nauwijí Sáñkaldatshi Aldunajañga niuwi neyauxa akldé akldénga Duwe janamé naldakualdiamak zúnayushal nogatuka. Ekíki axautshikue zuñgastuatshak, Duwe Jesú akaldak akzamakga za akzé, ají muñshí zalda jiaga atuaka naldaldixa nakldá.^m

¹ 3.7-13 Ex 34.29-35. Muesétshi waxak muñshí zalda zúxaitatonamakbe, kasaklde jiúñgulde guiyabak zhinik Jateja ají zúnaldekshaka guaka naneki zúxaitixá nakldá.

^m 3.18 Alm 8.29; Ga 4.19; Plp 3.10

Duwe Jesú shalda abá naldáaki guagakue

4 ¹Saldiñga netshi Jate guañ zúnajañgui ekí Asukuák zhinik zúnekuane shalda guagakualdiamak zúnezhgakuxane nakna, jie zúñzeshi abá guañkaldáaldixa. ²Akze, ekí zúnezhgakuxane nak, ni ji jiwak zaldaba ziñ me atshañkaldáaldixa izhgakuxáñkalde. Ni naldagálde nuxa káguba jian akzukuakualdiamak atshakí, ni Jatetshi múldigaba naldazhámak mezhgua shizhiyakí. Ekí atshagábaki namaklde muldetua aldukaldiamak agatsaldi za shi kizhixa. Saldiñga netshi Jate zúnatuatogéñ ekí atshiji, shi kizhiyatshakna, kágubakueja jiaga “atshakuamak sha ajanashí” zúñkajanakldegamak za shi kizhixa. ³Naldatshak ezuakueki Duwe zúnekuane shalda kakbeyatshak jiaga, aldunaxa zhakuá kebikue janañga aldukazháka aldaldaldiake, ekueki guiyaba tu za nogakueñka aldeyatukakue. ⁴Jinake aldukazháka naldakí. Jisé jai kagik Jate jañguazhékue aksanekajañki uba kesañgui na, Duwe zúnekuane shalda aldukatshak jiaga, kagajienazhaldiamak kagitamakuxa nak. Ekíki Duwe Jesú Ajate agatsauxabé izhuka, e zhuxañga akaldak akzé ne atuazhámaga Duwetshi muñshí zaldaba jiaga atuazhaldiamak.ⁿ

⁵Naldatshak Duwe Jesúki akzé nakna, e za Saldiñga netshi Sáñkalda ne shi kizhixa. Akze, nasuñ za zúñzé zúnajañgualdiamak shizhiyañkálde. Akbiñgaki, Duweja ajíkue zúnaldekshane nakna, aldéñ miñkazauwakue zúnajañguamak kabiñkazauñka kaldé. ⁶Guatshak Saldiñga netshi Jatejañga kagi gauwatoguéñ, “tuañ zalgué muñzék shi gui” guagatshak, amak muñshí zalda nek guanane.^o Ekibeñga na, Duwe shalda zúñsúñ nogueñgaki, aldunaxa tuañ zúnetseklde nalgué, Jateja Asukuá Duwe zúnekualdal gaxane zúñgajieñguatshakna, nauwiji aldunaxa muñshí zúnestuñshane. Ekíki Duwe Jesú kagastuatshaga na, Ajate mitsá akaldak akzé muñshí zaldaba izhuka tuakualdiamak.

Jibañ katuatshak jiaga abasúñze

⁷Guatshak moñkúki axañga kualbenaka jiaga jika maldé akzé akuashamakbeñga, Duwe ipanañkaldekuañ, kágubake gata nuxa Jateja Asukuá zúnekuane shalda múldigaba maldé akzé guagakualdiamak zúnezhgakuka. Ekíki nasuñgaba amak atshakualdiamak kama zúñkaldaldazhé, ne Jatetshi zúxaitsha zalda kamajañga ekí zúnatshishixá ne atualdiamak. ⁸Akze, saldiñga nalda kaxa, jibañ zúñgatsegatshak jiaga,^p ai zúñgubiya guazhaldixa. Azhi jibañ zúñgatsekaga nuxa, “ni sakíga ni zúxaitaldikú” zúñnegaksá zalda zúñzegatshak jiaga, abá naldáaki Jate alduna ishalga kizhuka. ⁹Azhi káguba sha zúnakuí za kizhogatshak jiaga, Jateki zúnabashagába, ni zúñgajué izhogazhé. Ni

ⁿ 4.4 Kls 1.15; Eb 1.3 ^o 4.6 Gn 1.3 ^p 4.8 2Kt 1.8; 7.5

kaguldiñkakue zuñguabiyaté noxaldiák jiaga, Jateki zuñguabijiñga zuñguabiya guazhãldiamak yo zúnakuxa nakldá.

¹⁰Guatshak Duwe Jesúki kaguldijiñgaba, akuaxa guanamakbeñga, ají nekaldekuañki maniñgaba neyañkaldogéñ, naki zúnakuaxal zúnakuí za kizhuka. Ekíki “Duwe Jesúki be iteñga nuká nakbatú” nasuñ zhinik atualdiamak. ¹¹Akze, nasuñ be kaldogengaki, “Duwe Jesú shalda kakuagéñ zhinik na zúnakuagaka shakldá” zuñkualdi za kizhuka.^q Ekíki nauwiji abuá shuixaldixak Duweja kama zuñgegatshakna, aldéñki be izhuka ne atualdiamak. ¹²Ekíga na, nasuñ Duwe zúnekuane kabiñmeñká shalda nuxa na sha zúnakuí, zúnakuagaka. Naldatshak amak miñmeñkaldéñ zhinik Duwe ipana miñguxake aldéñga izhoshiñga, mimezhokshataná nza.

¹³Guatshak Jatetshi múldigabak ekí sezhekilde: “Naski Saldiñga netshi Jate namak jañgugakna, e shalda kágubakuek kakbeñkuge.”^r Ekí guagamakbeñga, nasuñ Jate namak jañgui, alduna kishakna e shalda guaxalga kalduka. ¹⁴Jinake ekí guaxalga nogakí. Zúnakuaxa guatshak jiaga, Jateja nauwiji Sáñkaldá Duwe Jesú shuiguene izhgaldakshanamakga, e ipañañkaldekuañki zúneshgaldakshaldixaga.^s Gualdinik maiñ, nasuñ juizhi aldéñ nugeñka zúnauldeyaldixa zuñkué nak. ¹⁵Akze, saldiñga nalda jibañ tuakue zuñgatsekákí miñgaunegakualdiamak nuxa zuñgatseka. Ekíki Jate éegaba guañ zúnajañgui zúnekuane akldé akldéñga aldukshi, iyapanatshakna, matshuwi nekueja Jate atemajañ “zeñ nzhakldék” agabeji, e za akldé akzamakga agazukualdiamak.

¹⁶Ekí zuñkuakna jie zuñzegakí, abá naldakí izhogakualdixa ni zuñnék. Akze, abuáke aguáñ, aguáñ abaji nitshixañkalduka. Ne, aldunaldi zúnake Duweki abisajañ zúnakukshatshakna, niuwi neyauxa abisaldeshi nitshixañkalduka. ¹⁷Kaigabeñki Duwe shalda matshuwi jibañ katuñkákí mijá zuxaiti, saldinaldixaga nak akzé naldazhé. Ne ekí jibañ katuwéñ zhinik Duweja zuxaitá zalda janshizhe zuñkatshaldixaki saldinazhíta nak, jibañ katuñká guashiñki zhakaldak akzé nakldá.^t ¹⁸Akna saldiñga jai kagik zaldakue, ji ubak tu gakuxakueki zuxaitatukakue nakna, ai za alduna ikauwi izhogakue zuñgatsaldakí. Akze, ubak tuazhánazúnakakue, jékaldaxa zaldakue zúnake ni mitsák saldinazhítakue nakna, ai za alduna ikauwi izhogakue zuñgatsé nakldá.^u

Jékaldaxa izhoxal neyañkalduka

5 ¹Guatshak nauwiji abuá jai kagik zalda zuñkaldeki tañkuák jana anuñka me nuxa izhogakualdixa. Ne tañkuá tinamakbe

^q 4.11 Alm 8.36 ^r 4.13 Sal 116.10 ^s 4.14 Alm 8.11; 1Kt 6.14; 15.20 ^t 4.17 Alm 8.18; 1Pe 1.6-7 ^u 4.18 Eb 11.1-3. Ekí guagatshakna jibañ tuañkalduka za alduna ikauwi izhogabaki, guiyaba tune shalda jékaldaxa janshizhe zuñkatshaldixa za alduna ikauwi izhogakue zuñgatsé naldaka.

shuigakualdiake, kágubaja gauwazháne, Jateja naldi juwí jana zuñgaune abua abisa jékaldaxa izhoshiña izhogakualdixa zuñgexaldixa zuñkué. ²Naldatshak kagik izhoxalga kaldogeñgaki, jibañ tuakue zuñgatsegatshakna, “mijá zuxaitakuéñ” jañgui na Jateja jékaldaxa abua abisa zuñgexaldieñka nendana zuñzeka. ³Akze, nauwiji aldunaki juwí akldogaksá guane jana abua naldakí abaji guakuak, Jateja abua abisa zuñgegatshakna eñkaña izhoshiña izhoxaldixa. ⁴Akna jejié abuák izhoxalga kaldogeñgaki jie zuñzeshi, jibañ tuwi kizhogatshakna, “mija zegakuéñ” kajañguxa. Ne egaba shuishi abua maja me gundana zuñzegagábaki, Jateja abua abisa jékaldaxa zalda “mijá zuñgegakuéñ” zuñnegashá. Ekíki abua kagik zalda shuishi galdunaka ne, abua abisa izhoshiña izhogakualdixak yushaldiamak. ⁵Akze, Saldiña netshi Jateja naldiña ekí abua abisak izhoshiña izhogakualdiamak janazuñtuñka. Ne amak zuñgegagá nogeña, “amak zuñgexaldixaga ne nakbatú” zuñkualdaldiamak, ají Aldunaki au zuñgé guane naldashá.’

⁶Ekí zuñgegakna, “Jateja ji zuñkatshaldixa zuñmene zuñkatshaldixaga shakldá” alduna kishixa. Naldatshak kagik abuák kizhoxaldieñgaki nauwiji Sáñkaldá na jékaldaxa izhogakualdieñka izhogazhánazunaka zuñkué. ⁷Kagik kizhogeñgaki ubak tu nekakuek me izhoxañkálde. Akze, ubak naldi nauwiji Sáñkaldá tuazhánazunaka naldatshak jiaga, e namak jañgui, alduna kishéñ zhinik za kizhuka. ⁸Akze, “Jatejañki abua abisa zuñgexaldixa shakldá” kajañguxa. Akna zuñnunamake nauwiji abua jai kagik mashiji, shuigakualdinik, nauwiji Sáñkaldá Duwe Jesús agapa izhogakualdiamak jékaldaxa nendana za zuñzeka. ⁹Ekí nakna jai kagik akldé izhoxalga nogakualdi, azhi axaña shuigakualdinik jékaldaxa neyakualdixa naldiák jiaga, nauwiji Sáñkaldá Duwe Jesús akldunamak izhogakualdixa za alduna kauñkalde kizhuka. ¹⁰Jinake naldakí. Aldéñ zunatualdiamake saldiña astakgaba axaldagakue zuñgatsaldaldixa nak. Amak zunatuatshakna kagik janshibé atshiji azhi sha atshiji izhoñkalde zunatualdinik, atshañkaldauxabé zuñkatshakuamak zuñkatshaldixa nakldá.”

Jate na ishkabaldegakue

¹¹Nauwiji Sáñkaldá Duwe Jesús ekí zunatualdixa zuñkuakna axabeti, zhema zuñkizhoxa zuñkué. Ekí zuñkuakna, kágubakueja aldéñ namak ne ajañgualdiamak kama ilshiji kakbeñka. Akze, Jatejañki nasuñ jian izhoshi, shi kizhixa muldetua akuamakbeña na, maiñ ekíga miñkualdanazunaka ni mimajañgukú. ¹²Ekí miñmeyaldatshak, janshizhe minazunatualdiamak mokue miñmeyagábaki, me kaldé, sakí kizhuka kabiñkuéñ zhinik, nauwishaldá zeñ miñnexaldiamak nuxa

kabiñmeñka. Ekíki naldagálde shizhixakue nalda zũnkakuagatshak sakí zũnzukuagakue miñkualdaldiamak. Ekueki ji niuwabak ajanashixa za tuwi sekuazhigashixa. Ne aldunaxa sakí aldekie zunake tuagába izhukakue. ¹³ Guatshak ezuakuejañki, nukldék guañkalde nuxa zũnkajanaldiák jiaga, Jate za akldé akzamakga akzukuakualdiamak kizhuka. Azhi muldetua alduna zũnkaldeká kizhoxaldiák, miñkazauwakualdiamak za ekí kizhuka naldashá.

¹⁴ Guatshak Duwe Jesú aldén zũjañguxaki zũnsanegatshakna ek akldunamak izhogakualdixa za itshanazunaka. Jinake naldakí. “Duwe Jesúki ezuamé nalgué káguba katshekuauxa tsaldi shuigatshakna, nasũñ jiaga aldén nañga shua guañkalde jana kaldakna, axań izhoñkaldeki izhogaksá guane shakldá” zũñkué nak. ¹⁵ Akze, káguba katshekuauxa shalda shuizhá guane. Ekíki nasũñ kagik kizhogeñgaki akldé zũñnunamak za izhoxaldazũnsáni, aldén akldunamak izhogakualdiamak. Akze, aldénki nauwitsaldí shuiguenik mokue izhgate guane nakldá.

¹⁶ Ekí zũñkuakna, aldén ipanazhánekueja káguba shalda jañguakldegamak agatsaldi ni me ekí jañgualdazũnsá guane. Axañgaki Duwe ipanagá kaldogueña aldén shalda jiaga ekí kajañguxa nane ne, kaigaki ekí jañgualdazũnsá guane. ¹⁷ Akze, mieldeki Duwe ipani aldénga abisajañ kukshatshakna, abisa neklde izhuka. Ekí nakna axań jañgui, akldeshi, atshiji izhuka naneki nuk yushi auxaga abisajañ izhogapanka nakldá. ^x ¹⁸ Akze, Saldiña netshi Jate za na ekí abisajañ zũnakushixa. Axań aldén na izhgajué kaldogué, Asukuá Duwe Jesú zũnekuanén zhinik na mokue zũneshkabakuá guane. Akna, nasũñ kágubakuek “Jate na mishkabal dexaldiamake Asukuá ipana miñgualdí” kakbeyakualdiamak aldénga zũnezhgakuxane. ¹⁹ Amak zũnezhgakugatshak aldén na ishkalbaldexa múldigaba ekí guagakualdiamak niuwi zũngene: Jateja Asukuá Duwe Jesú zũnesabiyaldiamak káguba katshekuauxa shalda shuixal gaxá guane. Akna mieldeja e ipanatshake Jateja sha atshane agatuagábaki axabeti, aldén ishkalbaldixa nakldá.

²⁰ Jateja ekí zũnezhgakugatshak Duwe Jesú tsaldiña guagakualdiamak zũnakaxane. Akna “Saldiña netshi Jate na mokue ishkalbaldék miñgualdí” kabiñgakuañnegatshak, Jateja naldi miñmeyá zhuxañga kabiñmeñka. Akze, Duwe tsaldiña Jate na mokue ishkalbaldégakue ni kabiñgakuañnék. ²¹ Duwe Jesúki ni mitsák sha atshagálde nalgué jiaga, Jateja saldiña nasũñ sha katshauxa neki Asukuákgaba agaskaitshá. Ekíki Asukuá nauwitsaldí shuigatshak zhinik na, mieldeke kipanatshak Jateja sha katshixa zũnkabeti, sha atshazhánkalde jana, janshizhe zũnatuñka naldaldiamak.

6 ¹ Guatshak nasũñ, Jate na jiba katshixakuañki, Saldiña netshi Jate éegaba guań mimajañgui minkuane ne, aiki axesé nuxa

^x 5.17 Jñ 3.3-7; Ga 6.15

jañgui, muldetua ipanazhá guasé ni miñgakuañnekú. ² Akze, Jateja ají múldigabak ekí zũñmeña:

“Guañ mimajañgualdikuéñ zegatshake, ‘nagaunék ni guakuá’ minakshishatshak amak mimaldukaue.

Ekíga na, minkualdaldikuéñ zegatshake, miñgaunekuge nzha.”^y Guatshak ekí miñmeyaldikue. Jateja ji ldiuwañ guañ zunajañgualdixa guakldane kaigaki eñ zeklde nakldók. Akna aldéñga káguba ikualdaldiamak janazhiktune nakldók.

Pábuldu Duwe shalda jibañ tune

³ Guatshak nasuñ Duwe Jesú shalda kágubakuek akbeyañkaldogatshak, ni jiñ kagitamakui, ipanasuñ kakzukuaka atshañkaldáaldixa kitshanka. Ekíki ni meja Jatek axazauwakuamak axazauwazháñkalde zũnakuagazháldiamak. ⁴ Ekí na, saldiñga katshauxa, kakuagauxa Jatek kaxazauñka kawatuñshixa. Akna amak axazauwañkaldogéñ sakígaba jibañ tuwi, azhi guiyaba tuwi, azhi jie zũngazukui, azhi sha zũnakuí guatshak jiaga, “wa” nuxa zũñneshi, abetiñga kizhuka. ⁵ Ekibeñga, atshuake amak axazauwañkaldogéñ zũngaldabikshi, atshuake kalseldi zũnabeka, ^z atshuake ají múldigaba kakbeyañkaldogéñ kakldunazháldi, saldiñga kalzauldi kauzũngashixa. Atshuake zhiksekuáaki, ni kaba naldáaki egaba jiba atshiji. Atshuake maldi zũnakuí kizhuka.

⁶ Guatshak Jateja ají Alduna zũngenéñ zhinik na ají múldigaba muldetua zũngajienaka, aldéñ jian izhogakue zũnajañguamak, alduna nusagatse zũñék naldáaki kizhuka. Axautshikue ji zũñkatshatshak jiaga, axañga nusá zũñzukuagábaki, abeti kizhuka. Kágubakuek juañ akzaldi za kaxatshixa. Aldunaxa zhinik kágubakue namak kizhgajañguxa. ⁷ Jateja namaklde shizhiyakualdiamak ají kama zũngeka. “Jian za izhoxaldikue shakldá” kitshanka. Amak jian kizhogéñ zhinikga na, Duwe zũnekuane shalda kágubakuek kakbeyanazũnaka. Azhi mieldejañki ai múldigaba aguldiji zũngitamakualdiák, zũnguabiyazháldiamak jian kizhogéñ zhinikga na ishkuanaazũnaka. ⁸ Guatshak sakígaba zũnkajanatshak jiaga, Jatek za axazauwalga kizhuka. Anuñkakuéki, akldé zũngazukui, zũñkabeti. Anuñkakue zũnake aguáñ zũngazukui, ni nauwa zũñkabetakí. Anuñkakuéki “janshibé ni ajanashí” zũnakuashi. Anuñkakue zũnake, “shane ni ajanashí” zũnakuashi. Namaklde za shi kizhiyatshak jiaga, anuñkakuéjañki naldagálde jian kakzukuexañ nuxa shi kizhixa zũnakuashi. ⁹ Akze, muldetua me kaldé kakualdi aldogatshak jiaga, zũnatuazhé jana zũnakuxakue. Naki zũnakuashi me kabatshak jiaga, beñga kalduka. Ekíga na, zũngaldabikshiñgaba guatshak jiaga zũnakuaxa guazhé. ¹⁰ Ekí zũnakuatshakna abake itshani kizhogatshak jiaga, aldunaldi

zúnake Jateki zeñ zuñzukual za nuka. Ekibeñga, niuwabake nashi jika zuñgajueshka kaldaldatshak jiaga, matshuwi nekue aldunaldiñki auxaga kaxaldaldaldiamak kagauneshi kizhuka. Ekíga na, jika zuñkaldaldakí naldatshak jiaga, Jatetshi kaldakna aldéñ axaldauxaga zuñkaldé nakldá.

¹¹ Maiñ Duwe ipanamine Kuldintuxa zaldakuañ ni ji miñkibexa naldakí, zuñzegamak miñkazguakalde. Muldetua zuñgatsauxa kabimajañguxa. ¹² Ekí ni nauwa miñgijuezha naldakí kabimajañguatshak, maiñ zúnake zuñgijuezhi minazúnajañguxa. ¹³ Akna jatekueja kauwijí sukuakue axakuañnegamak: “Muldetua zuñgatsauxa kabimajañguamakbé maiñ zhinik minazúnajañgualdí” ni miñgakuañnekú.

Duwe ipanazhánekue na askimimé izhogasúñze

¹⁴ Guatshak muñshí zalda na, tuañ zalda na, sha giemi agatsekue nak askimimé naldazhákakue naldashá. Ekibeñga, shane za atshatuka, jian za atshatuka na, sha sha jiúñgulta axagekuekue nak, eñgaba neyazhákakue naldashá. Ekibeñga, Duwe ipanaminekuañ, e ipanazhánekue na, sha sha jiúñgulta miñkagekuekue nak, kauwizhéñ na zhualduxa izhominaka, azhi alduna askuí miñneshi jiba atshaminaka, azhi numa nekbínaka jañgui atshabináldi. ¹⁵ Ekibeñga na, Duwe Jesú na jiséga, Beldiál na alduna askimimé jañgui ishkabaldegazhámakbeñga, Duwe ipanane na, e ipanazháne na ishkabaldegazhákua naldashá. ¹⁶ Ekibeñga guana, jigaba akiyalzabiyaldixa ishkiyatene, juwí Jate izhogaldi iyaldagatshak agukuagazhákua. Akze, Duwe ipanañkaldekuañki, Jatetshi Alduna nasuñldi izhogák, nasuñki juwí Jate izhoshiña izhuka izhogaldi kaldé naldashá. Ai shaldaga na Jateja ají múldigabak ekí zuñmeñka:

“Nas naldiña na najíkue kenañ izhoshi,
ekuek kagapakualdaldikue.

Nas za Kauwijate naldaldikue,
kauwizhéñki nají kuíbuldu aldaldaldixa nakldá.”^a

¹⁷ Akna Saldiña netshi Sáñkaldaja ekí jiaga zuñmene:

“Maiñ kágubaja jigaba natsaldí akiyalzabiyaldixa ishkiyatenekue
kenañ zhinik agajuezha guwíñ.

Ni kauwizhéñ jigaba mikzaldakuakue ajanashixa, ni nauwa
atshagába.

Ekí mizhekualdaldiák zúnake, naski nají giemikue minpanaldikue
nzha.”^b

¹⁸ “Nas naldi Mimijate giemi miñkizhoxaldikue.

Maiñki nasukuákue, nabunzhikue giemi minakizhoxaldixakue
nakldá.’

^a 6.16 Lv 26.12; Jer 32.38; Ez 37.27; 1Kt 3.16 ^b 6.17 Is 52.11

Saldiñga netshi Sáñkalda, aldéñ za saldiñga aksuikueja ekí ni guak.”^c

7 ¹Gaja mimezhgajañgugekuañ, Jateja ekí nasuñldi izhoxaldixa zuñmeyakna, saldiñga nalda abuá na sha atshanazunakakueki, azhi aldunaldi shane jañguanazunakakueki nuk majakue zuñgatsé. Akbiñgaki Jate za zhema zuñkizhoshi, muldetua axabeti na, “akldé akldéñga aldéñ akldunamak, ajanamé za izhoxaldikue shakldá” kuizitshaní.

Pábuldu exa zaldakue shalda zeñ akzeklde

²Guatshak maiñ zhinik muldetua zunajañguakue ni mimajañgukú. Nasuñga ni ezua sha mimakuazháñkalde. Ni mitsák naldagálde shi miñkaldiji, ni ezua mimejuldukshazháñkalde. Ni ezua minzajiñga mimakuazháñkalde naldashá. ³Ekí miñmeyaldatshake, sha miñkaldeshi miñkaldegakí. Axañga miñmeyanugamakga mimajañgui kizhogéñ zhinik na, akldé kizhoxaldiák azhi kashuixaldiák jiaga, mimajañgualga za izhogakualdixa nakldá. ⁴Akze, alduna minshiji na, “miñmeyanugamak minaxatshaldixa shakldá” nakualdi na, maiñ shalda sekuamiñshikuge. Akna, sakígaba jibañ tuatokugéñ, maiñ Duwek agapa neyabinuka shaldaki guagasá zeñ nakzukui, aldunaldi atemajañ minakuiyakshixa.

⁵Guatshak Masedoniak kaldagatshak, abuáke zhiksekua naldakí za izhoñkalde. Niuwabake jibañ tuwi, kaxa zuñgatseshi, aldunake sakí minuká minjani izhoñkalde. ⁶Ekí zuñzegatshak Nauwijateki jie akzekakue kagauneshi, kakuiyakshixa izhogamaga, aldéñga Titu zuñnabixal zuñkuldagatshak zhinik na, aldunaldi zunakuiyakshá. ⁷Ne, zundabine shalda za zunakuiyakshagábaki, akldé giemiki, exa miñkizhoguéñ maiñ aldunaldi sakí guiyakshamine zuñmeyatshak, Jate aldunaxa zunakuiyakshane. Ekí jiaga Tituja zuñmeyá: Maiñ mokie natundana miñzeká nakuakbine. Netshanshamine shaldaki itshaniñgaba izhoshi na be nezhgisekui, nazijani, najañgui mizhuká nakbeyatshakna, zuxaita zalda ni zeñ itshankú.

⁸Axañga kalta miñkuzgauwaldatshak, mimetshanshanuge naldatshak jiaga, “¿jinak shi ekí kaxaldegukú?” nakldegakí. Naldatshak mimetshanshasuñ nakzegatshak jiaga, anuñka ldiuwi me mimetshanshanuge tualdatshak, ubáñ meñki nas jiaga itshananuge ⁹ne, kaiga zunake zeñ nakldeshi. Guatshak kaltak mimetshanshanuge shalda zeñ nakldegagábaki, kalta mizukuakshatshak zhinik na, Jateja itshanakue mimajañguamak agatsaldi mimetshanshane shalda zeñ nakldeka. Ekí mimetshanshi na, “¿jinak shi ekí sha katshiñgú?” miñneshi, sha atshá mashiji, Jatek agakualdimine. Akna kaltak miñgisalshazhánuge atunuge. ¹⁰Akze, mieldeki Jateja itshanakue jañguamak agatsaldi itshani na, sha atshá mashaldiák,

^c 6.18 2S 7.14 ^d 7.5 2Kt 2.13

aldéñki axabetaldinik ikualdaldixa. Akna “¿jinak shi ekí atshiñgukú?” akldé itshanakue naldazháka. Ne mieldeki Duwe ipanazhánekue itshanamak itshani, sha atshá mashakí naldaldiák, Jatek agajué za izhogatanákue.

¹¹ Guatshak Jateja itshanakue mimajañguamak mimetshanshaldatshake, ¡sakí miñkazauwane mitú! Sha miyatshixa masha xaldeki, jian mizhekualdaldixa za itshanapanamine. Akna mimikenáñ sha atshane “¡sakí shi ekí sha atshane na!” miñnekshapanane. Nalguák Jateja maiñ jiaga guiyaba mimatuñshaka jañgui, zhe miñzukuapanane. Akna, e guiyaba akizhagakue miñgatsahamak agitemine. Ne maiñ zúnake, e sha atshamakga atshakí minuká zúñwashegakue zúnajañgui, kaigaki natundana miñzegapanane. Ekí miñneshi na sakí miyatshéñ zhinik, ai sigí mimikenáñ sha atshane nañga ni nauwa miñgatsaldakí ne awatuñshamine. ¹² Akze, axañga kalta miñgakauwaldatshak, egaba ezua mimikenáñ sha atshane guiyaba miyakizhaxaldiamak jañgui, ni agisalshane agauneshi nakldeshi za miñkuzgauwazhánuge. Ne, Jatek akualdi minuka mitsá minazúnajañguxa maiñgabaga miñnexaldiamak akldé giemiki nakldeshi miñkuzgaunanuge. ¹³ Akna, kalta muldetua zúñgipanamine shalda zeñ zúñzukui, aldunaxa zúnaku iyakshamine.

Guatshak Titu zeñ akzukuamine shalda na akldé giemiki zeñ ni zúñnék. Akbiñgaki exa miñkabizhatshak, saldiñgak muldetua ipanamine shalda na zeñ akzukui, aldunaldi zhiksekushamine nak. ¹⁴ Guatshak Titu gagagá nogukueñga, sekuamiñshijiñga akbenalgukuamakga agatsaldi mimatune nakna, jiwak nakzukuazhámine. Akna namaklde za miñmeyanugamakga, maiñ shalda Tituk sekuamiñshiji akbenuge jiaga namak guaklduge ni zek. ¹⁵ Akze, Tituki ekí axatshamine be mimezhgisekuatshak akldé mimezhgajañguxa. Exa neyatshak, “¿amak axatsha zúñzegazhá gualdixá?” miñneshi, muldetua ipani, sakí atshakue miñsanegamakga axatshiji izhomine. ¹⁶ Akze, naski muldetua mizhekue alduna minshanaka nahéñ zhinik na zeñ minakzukuxa nzha.

Kágubakue muldetua kagaunegakue

8 ¹ Gajakue, kaigaki Duwe ipananekeue Masedonia baxe san san izhajuizhaldekakue Saldiñga netshi Jateja éegaba guañ kajañgui kagauneguéñ zhinik sakí janshizhe ajanashane miñkualdaldiamak miñmeyaldikue. ² Ekueki kaxañ jibañ atuwi ashekualdatshak jiaga, zúxaita zalda zeñ kakldeshiñga izhukakue. Ekí zeñ ashekuéñ zhinik na, agubisha nashi jika kaxaldaldakí ashekualdatshak jiaga, ji kaxaldé kagipenasúñ kakzegáaki, axautshikue agaxaunexaldiamak zúxaita zalda axegapanane. ³ Ekí axeshi na, mitsá axegaka za axegagába, axegaka guashiñki zúxaita axene nas naldi nakuakna miñmenaka. Akze, ni meja kaksanéki naldakí, ⁴ ekí zúñkakuañneshiñgaba akuane: “Nasúñ

jiaga Duwe ipananekeu jika agajueshkakue miyagaunexaldiamak juizhakuaminéñ yo atshiji gaunegakue zúnajañgui miñgualdí.”^e ⁵Ekí zúñkakuañnegatshak, mitsá me axexaldixa jañguañkalde guashiñki, zúxaita zalda axene. Akze, Jateja kajañguamak axáñ misha axaldáñ “nauwijí Sáñkalda Duwe Jesú za ni naksanexaldí” ajañgui, akeguenik na, nasúñ Duwejañga kaksanegakualdiamak zúnetene nalguakna, “janshibeñga ni naksanexaldí” zúñkajaná guane.

⁶Guatshak Titu miñgapakualgueña axautshikue miyagaunexaldiamak paldata juizhakuapanakue miñmeji miñgaunekldane. Akna kaiga mokue miñkabizhatshak zúnake, paldata mijuizhakualdixa jañguamine auxa mijuizhakualdiamak miñgaunegakue agakuañnekalde. ⁷Ekí nakualdí minuka: Duwe Jesú muldetua auxaga alduna mishixa. Aldéñ zúnekuane shalda miñgajieni na, muldetua auxaga shi mizhixa. Jateja sakí atshakue mimajañguamak muldetua auxaga atshindana miñzeka. Nasúñ jiaga muldetua auxaga minazúnajañguxa. Ekí muldetua auxaga janshibé miyatshamakbeñga na, ekíga jika agajueshkakue jiaga auxaga kagauneshi gegakue ni mimajañgukú.

⁸Ekí miñmeyaldatshak, ekí atshakue na miñgatsá niuwi miñgegakí. Ne, ezuaqueja jika agajueshkakue agaunekldana kakzeká miñkualdí na, maiñ jiaga ekíga miyatshaldíak namak kezhgajañgui miyatshixa awatuñshakue ni mimajañgukú. ⁹Akze, nauwijí Sáñkalda Duwe Jesúki guagasá éegaba guañ zúnajañguxa miñkualdashá. Ekí zúnajañgui na, jékaldaxaki saldiñga axaldé kabia izhogué jiaga, nuk mashiñgueniki nashi nuxa kagik kukane. Ekíki nasúñ niñkauwañki aldunaldi kabia, auxaga zúñkaldaldaldiamak.

¹⁰Akna Duwe ipananekeu jika agajueshkakuetsi juizhakui sakí atshakue shalda guiyaba miñmeyaldikue. Gueni ne kagiañki, maiñ misha gaunekldana miñzegéñ zhinik saldiñga zhaxañga paldata juizhakuapanaminane. ¹¹Akna gaunekldana miñzeshi juizhakuapanaminamakga, kaigaki auxa juizhakua miñgualdí. Ekí atshiji, ezuaq, ezuaq mitsá me nuxa geminaka mitualdiake, auxabé gegakue. ¹²Akze, mieldeki aldunaxa zhinik gaunekldana akzegatshakna, mitsá me nuxa gegaka axaldé gegatshak, Jateja aldéñ akldunamak geká tuwi ipanaldixa. Ne, ezujaja ge guazhákldegauxa gegakue Jatejañki shishazhé.

¹³Axautshikue ekí kagaunegakue miñmeyaldatshak, maiñ niñkauwañki jika miñgajuezhi, miñgisá za mizhekualdaldiamak jañguiñki miñmeyakí. Egaba maiñ, axautshikue na jika miñgajueshká zhualdixa miñkaldaldaldiamak. ¹⁴Akna kaigaki maiñ jika miñgajuezhauxa miñkaldakna, jika agajueshkakue kagaunekbinaka.

^e 8.1-4 Alm 15.26. Jeldusaldeñka zaldakue kagaxaunexaldiamak ajuizhakuane.

Ekíki niuwizhíne jiak, maiñ jika miñgajuezhi guatoxaldieñ, kauwizhéñ auxaga kaxaldaldaldieñki ji miñgajueshká miñgaxaunexaldiamak. Ekí miyatshaldiák, jika miñgajueshká zhualdixa miñkaldaldaldixa nzha. ¹⁵ Ai shaldaga na, Jatetshi múldigabak ekí zũñmeji sezheklde: “Mieldejañki matshuwi gakue pegatshak jiaga, kagajueshká guashiñki zúxaita kagabá guazhá. Azhi mieldejañki nauwa me pegatshak jiaga, muldetua agajuezhaxabe pene nakldá.”^f

Titu Kuldintuxa gaxane

¹⁶ Guatshak Jateja naski minjani, miñgaunekldana nakzegamakga Titu jiaga ekíga akzukuane shalda na, “zeñ nzhakldék” akbeñkuge. ¹⁷ Ekí Titu akzegatoguakna, miñkabizhal neyakue kagakuañnegatshak zeñ akldeshi amak atshaldixa guaklde. Akze, aldéngaba jiaga miñkabizhdana akzegatogamakga neyaldixa. ¹⁸ Amak kabiñgakagatshak, ezua Duwe ipanane jiaga agapa miñgakagakualdixa. Ai sigíki Duwe Jesú zũnekuane shalda guaxaldiamak jiba atshijiñgaba izhuka nakna, Duwe ipanane san san ajuizhaldegauakuejañki e shaldaki janshizhe za akuaka. ¹⁹ Akna Duwe ipanane jika agajueshkakuetsi ajuizhakuane kauldeyatshak zũngapa neyaldiamak ishkakuxane. Ekí paldata ajuizhakuane kakuldeñkalde iyapanatshakna, Saldiñga netshi Sãñkalda za akldé akzamakga agazukualdixa. Ekíga na, nasũñ jiaga kagaunekldana zũñzeká zũnawatualdixa.

²⁰ Guatshak paldata matshuwi ajuizhakuane nakna, kágubakueja saigaba nuxa guáñkalde nalda zũñkakuashi guakuak, mozhua azhi maigua naldi uldeyakue jañguáñkalde. ²¹ Jinake naldakí. Paldata ajuizhakuane nasũñ Jateja kakuldeyakue zũngatsahamak kakuldeji kageñkalde zũnatuwi na, kágubakueja jiaga ekíga zũnatualdiamak atshindana zũñzeka nak.^g

²² Amak Tituk ezua agapa kabiñgakagatshak jiak, mokue ezua Duwe ipananega kagapa miñgakagakualdixa. Eñki janshizhegaba atshiji, anuñka juizha Duwe ipananekue aldunaxa zhinik kagaunekldana akzeka zũnatuñshane. Ne kaigaki maiñ alduna minshiji zhinik na akldé miñgaunekldana akzeka. ²³ Titu zũnake nas na jibake miñgaunegakualdiamak askuí atshixa. Eñkáñ mozhua agapa aldeyaldixakueki Duwe ipananekueja gaxaldixa izhgakuxanekue. Ekueki Duwe Jesú za akldé akzamakga agazukuxakue. ²⁴ Akna, exa miñkaldeyatshak muldetua mizhgajañguéñ zhinik na, maiñki gaja mizhgajañguxa miné katuñshi miñgualdí. Ekíki Duwe ipanane san san izhajuizhaldekakueja maiñki janshizhe izhoshi, mizũjañguxa miné sekuamiñshiji kakbeñkaldamakga miné atualdiamak.

^f 8.15 Ex 16.18. Mauzeña Jateja juldiúkue gakue jékaldeldi zhinik kagaktiñguane shalda guashi ekí sezheklde. ^g 8.21 Pr 3.4

9 ¹Guatshak Duwe ipanane miyagaunexaldiamake juizhakuakue shalda akldé miñmeji kalta miñkuzgauwakue nagatsaldakí. ²Jinake naldakí. Maiñgaba gaunekldana miñzeka minakué nak. Ekí miñzegéñ zhinik na gueni ne kagiañ Duwe ipanane miyagaunexaldiamak janazhiktumine. Akna jai Masedonia zaldakuek, maiñ Akeyaxa zaldakue atshak zhinik ekí janazhiktumine mizhekue sekuamiñshijiñga kakbenuge. Ekí mimaldukatshak zhinik na, naki saldiñga “ake, nasuñ jiaga ekíga ni atshakualdí” kakldekshamine.

³Naldatshak neyagá nokugeñga amak paldata mijuizhakualdixa jañguamine auxa mijuizhakualdiamak Duwe ipanane maigua nekue naksajañga miñgaunexal miñgakaxaldikue. Ekíki kaldeyatshak, sekuamiñshanugamak auxa juizhakuamine mimawatualdiamak. ⁴Azhi, amak juizhakuazhá guamimakuashiñki, Masedoniaya zaldakue nas na exa aldeyaldíak, “amak ajuizhakualdixa nakldá” mimakuakldugéñ zhinik jiwak nakzukuaminaka. Ne maiñ mñngaki, akldéñga jiwak miñzegaka naldashá. ⁵Ekí nakna, mimatuál neyagáñga ai Duwe ipanane maigua nekue miñgakagakue nagatsé jañguanuge. Amak aldeyatshak, agajueshkakue miyagaunexaldixa matshuwi mijuizhakualdixa guakbinamak auxa mijuizhakualdiamak miñgaunexaldixa. Ekí miyatshaldiakna miñgipenasuñ miñzeshi, egaba miñgasaneshi nuxa gegazhámine, aldunaxa zhinik gaunekldana miñzeshi gemine naldaldiamak.

Matshuwi gegakue

⁶Ekí be izhgisekuakue: Mieldejañki zulda nauwa me nixaldiake nauwameñga gakue guxaldixa. Matshuwi nixaldiake matshuwi guxaldixa naldashá. Ekibeñga na, mitsá me gaunegakualdiamak gegakualdiake, Jateja atshañkaldauxabeñga zuñkatshaldixa. ⁷Ekí nakna ezuak, ezuak mitsá me nuxa gexaldixa itshananauxabé gegakue. Amak gegatshak, agipenasuñ akzeshi juizhi, ni kamañ naldi gegakue axasanexaldíak nuxa gegakue agatsaldakí. Jinake naldakí. Mieldeki gaunekldana akzeshi, zeñ akldeshi geka na Jateja izhgajañguxa nak.^h ⁸Akze, Saldiñga netshi Jate zunake éegaba zuxaita zalda guañ zunajañgui ji zuñgajueshká guashiñki zúxaita, muldetua auxaga zuñgegaka. Ekíki mitsakgaba zaldaldíéñ, ji zuñgajuezhauxa zuñkaldéñ na, saldiñga janshizhe nalda zuxaita zalda atshakualdiamak. ⁹Ai shaldaga na ekí sezheklde:

“Mieldejañki jika agajueshkakue agaunexaldiamak matshuwi jika agexaldiakna,
Jateja ekí atshane akjuizhanazháldi, janshizhegaba axatshál za nogataná nzha.”ⁱ

^h 9.7 Lk 6.38 ⁱ 9.9 Sal 112.9

¹⁰ Akze, Saldiñga netshi Jatejañga káguba zúzixaldiamak zulda agegama^kga, gakue galdiamak jiaga ageka. Ekibeñga na, Jateja ji miñgajueshká muldetua auxaga miñgegeñ zhinik na, axautshi jika agajueshkakue akldé akldéñga kagaunekbinaka miñkaldaldaldixa. Amak gaunexabinogatshakna, zulda zhikldegamakbé janshizhe atshá matshuwi miñkizhikldexaldixa.^j ¹¹ Akze, Jatejañki saldiñga zeñ mimajañgui mual zúxaita miñgeka. Ekíki mitsake káguba jika agajueshkakue mitualdiák, muldetua kagaunekbinaka mitualdiamak. Akna, nasuñ agajueshkakuetshi matshuwi juizhakuamine kakuldé gakuatshak zhinik na, Jatek matshuwi “zeñ nzhakldék” agabeyaldixa nakldá.

¹² Duwe ipananekue ekí miyagaunegatshak, ji kagajueshka za kaxaldaldaldiamak kagaunegagábaki, ai iyapanéñ zhinik Jatek “zeñ nzhakldék” matshuwi miyagabeñshixa.^k ¹³ Jinak maiñ kagaunekbine shalda Jatek “zeñ nzhakldék” agabeji, akldé agazukualdixa naldakí. Maiñ Duwe zúnekuane namak jañguaminéñ zhinik na aldéñ mimajañguamak mizhekue atualdixa. Ekíga na, maiñ zúxaita zalda kauwizhéñ kagauneshi, axautshikue jiaga kagaunekbine atualdixa nak. ¹⁴ Kauwizhéñ zhinik matshuwi mimajañgui na, Jatek mimagabeyaldixa. Jinake naldakí. Jateja zúxaita zalda éegaba guañ mimajañguéñ zhinik ekí muldetua yo miyatshaldiamak mimajañgushane nak. ¹⁵ Akze, Saldiñga netshi Jateja Asukuá zúnekualdal zúñgakagatshakna zúxaita zalda, guagasá atemajañ zeñ zaldaba zúñgene nak “¡zeñ nzhakldék!” kuizakbejí.

Jateja Pábuldu sanexa niuwi agene

10 ¹ Kaiga zúnake naski Duwe Jesús aldéñga aguañ zhikzukai, sam akzaldi miñgakuañnegakldegamak, ezua miñgakuañnexaldikue. Ne ezuakueki nas maiñ na izhokugeñki zhe nakzeshi, zukuak zukuak atshazhúge ne, maiñ na izhogakí nokugeñ zúnake kalta miñkuzgauwaldatshak, nakzék naldakí zukuakuge nalda naxakuaka. ² Naldatshak ekí nalda naguakakue axazukasúñze miñgakuañnexaldikue. Ekíki exa mimatuál neyaldatshak, nasuñki Duwe ipanazhánekue kakldegamak zúñneshi kizhuka zúnakuagatukakue nakzék naldakí gama kagashaldikue jañgugamakga, gama miñgashakue naxazguí guamiñnegak.

³ Akze namak, káguba nuxa kaldaldatshak jiaga, jai kagik Duwe ipanazhánekueja kaguldiñkakuek kaugakshamak agatsaldi nuxa nasuñki kaukshañkálalde. ⁴ Ni kagik zaldakueja kaguldiñkakue na axaukshatshak ji jiba agabeñkakue na nuxa kaukshañkálalde. Akze, kaukshiji, shanek agubiyakualdiamake Jatetshi kamak za kaxaukshixa. Ai kamak na jisé miyagaba kama guxanéñ naldaksánshi, kagubixa.^l ⁵ Ekí

ai kamakga kaukshiji na, múldigaba zhiksashak agubiji, saldińga nalda sekuazhikshiji mual Jate me ne mikualdakue itamakuxak kagubixa. Amak kagubiyatshakna, saldińga jańgua nahauxak, mikldexa nahauxak agubijińga Duwe Jesúja za aksanexaldiamak akuldeyańkalduka. Ekíki e amak axajanashaldiamak. ⁶Guatshak maiń zúnake Duwe mińsanegauxabe za mizhogapanatshak zhinik na, mitsakgaba ezuake Duwe amak axatshazhá gualdiák, guiyaba tuńshakualdixa nakldá.

⁷Guatshak mimikenáń ji zegatuka muldetua tu mińgualdí. Exaki ezuakue Duwe Jesúja kauwizhéń za kezhgakuxane izhajanatshak, nasuń jiaga zúneshgakuxanega ne kakldegakue kagatsé. ⁸Akze, Duweki mimakuiyakshi mual akldé akldéńga alduna mishaldiamak na mińsanegakue niuwi zúnene. Ne mińgisalshi mual aldéń alduna ishabinśa mińgualdiamak mimakuakualdixa zúnake niuwi zúnegazháne. Ekí niuwi zúnene nauwa zuxaita sekuazhikshiji mińmeyaldikuák jiaga, jiwak nakzegazháldixa. ⁹Guatshak zhe mińzukuakualdikuamak nuxa kalta mińkuzgauwatokuge najańguakue mimajańguakí nzhakú. ¹⁰Akze, ezuakueja naski kaltake kamań naldi, kaxań mińmeji mińkuzgaukuge ne, nas naldi mimikenáń mińkazuaxaldatshak zúnake, ni meki nakzé natuazhé, muldetua naldukaté nokldana agatsaldi dulda mińshazhúge nakuaka. ¹¹Ne ekí nakuakakueki ekí kakldegakue. Nas mimikenáń isuń jiaga kaltak sakí agatsaldi mińkaldekuge nake, exa neyaldatshak amak agatsaldińga mińkaldaldaldikue nakldá.

Pábuldu zúxaita sekuazhikshazhé

¹²Guatshak naldagálde shizhixakueki kauwizhéńgaba akldé izhgazukui izhukakue. Ekí izhgazukuakualdiamake, amak izhogatuka azhi izhogakí nogatukakue ataba atabań zhinik ishkatuwi akuajamak nuxa atuaturakue. Ekí ajanashatshak sáńkald aksuńzekue naldi ekí ajanashixa. Akna nasuńga kauwizhéń na zhualdixa zuńzé awatuńshakualdixa zuńnegazhé. ¹³Akze, nasuń zúnake Jateja jiba axatshakualdixa zúneshgagakugazháne shaldaga sekuazhikshańkaldáaldixa. Ne Jateja miya me jiba axatshakualdiamak zúneshgagakuxaneńka jiba katshixa shalda za na sekuazhikshanazúnaka. Akze, aldéń naldi maiń nugeńka jiaga jiba axatshakue, mińsanegakue zúneshgagakuxane. ¹⁴Azhi nasuń maiń nugeńka neyazháńkalde guashińki exa sakí zeklde shalda sekuazhikshakue zúnegatsaldakí naldaka. Ne Jateja zúneshgagakuxanamak, nasuń misha mimijí kuńbulduxa Duwe Jesú zúnekuakualdal naklde shalda mińmeyal neńkaldéń zhinik na, eńka amak jiba axatsháńkalde shalda guakldazúnaka.

¹⁵Naldatshak Jateja mani, ji jiba axatshál zúneshgagakugazháne, axautshija axatshane ne, nasuń atsháńkalde jana ni mitsák sekuazhikshańkaldáaldixa. Ne, Jateja maiń nugeńka jiba

axatshakualdiamak zunezhgakuxane nakna, Duwek akldé akldēnga alduna mishaldixa ni kabimajañgú. Ekí aldunaldi miñguildegēñ na, akldé, akldé maiñ nugaldi Jatetshi jiba axatshanazunaka naldaldixa. ¹⁶Ekíki Duwe Jesú zunekwane shalda mimijí kuíbuldu zhinik agajué zaldi jiaga guaxal nenazunaka naldaldiamak. Akze, maniñgaba axautshikueja Jate jiba axajanashaneñka ne, nasuñga axatsháñkalde jana, sekuazhikshasúñ zuñzeka nakldá.^m

¹⁷Ne, Jatetshi múldigabaja ekí zuñmeñka: “Mieldeki sekuazhikshindanaña akzexaldiake, Saldiña netshi Sáñkalda shalda, e atshane shalda za na sekuazhikshakue nakldá.”ⁿ ¹⁸Akze, mielde “janshibé ni atshí” tuakue naldakí. Eñki Jateja naldi “janshibé atshixa tiuwi” guaka. Ne axaldáñgaba “janshibé atshikuge nzhakú” sekuazhikshēñ nuxa tuakue naldazhaldixa nzha.

Naldagálde shizhixakue

11 ¹Guatshak kaigaki nakldegagálde jana miñmeyaldatshak jiaga, abeti naxaldukakue ni mimajañgukú.^o ²Naski Nauwijate ají za minaldaldixa mimajañgui minjanamakbe minjani izhokuge. Akze, ezujaja abunzhi numa nexaldixa ashisha guaneki sigí izhguajagáldega gexaldiamak numañ izhgatuñka. Amakbeña na, maiñ Duwe Jesútshi za izhoshiña aldēñ nugeñka mimakuldeyaldikuamak numañ mimatundana nzhakzék.^p ³Naldatshak jiaga ekí minjankuge. Jiséki sha atsha izhate guane takbijañ nauwisaxa Eba naldagálde nuxa jian akzukanamaga, saigaba naldagálde jian miñzukuatshakna, maiñ miñgatsauxa Duwe Jesútshi za minaldaldixa izhgakuxamine ne, aik mimejuldukshaka minjankuge.^q ⁴Jinake ekí minjanakí. Ezuakuejañki Duwe Jesú me ne shalda shi miñkaldiya guazhánkaldamak agatsaldi shi miñkaldiyatshak jiaga, egaba kaxaldukshi, kagipana miñguxa. Ekibeña na, Duwe zunekwane kabiñmeyatshak ipana guazháminamak agatsaldi miñgabeyatshak jiaga, egaba kagipana miñguxa. Ekíga na, Duwe mipanatshak Jatetshi Alduna ipanamine ne jiak, mokue ezua alduna ipanakue miñgabeyatshak amak kagipana miñguxa nak.^r

⁵Naldatshak ekí naldagálde shi miñkaldixakueki Duweja ají múldigaba guaxal zunaakaxanekuañ zhakaldak kakzé izhajanatshak jiaga, kauwizhaguañ nakzé itshanazhúge. ⁶Akze, naski muldetua naldukaté nokldana shizhiya nakzegazháka nanugák jiaga, Duwe shaldaki namak

^m 10.15-16 Alm 15.20 ⁿ 10.17 Jer 9.24 ^o 11.1 Jinake ekí kakkbeyazhá. Naldagálde shizhixakueki Jateja exa zaldakue shi kaxaldiyaldiamak izhgakuxane akuaka ne, Pábulduki ekíga izhgakugazháne akuaka nakna, namaklde kakualdaldiamak.

^p 11.2 Jñ 3.29; Aux 19.7; 21.2; 22.17. Jatetshi múldigabaja nasuñ Duwe ipanañkaldekuañ auxa zegatshak Duwe Jesú na numa negakualdixa jana zuñmeñka. ^q 11.3 Gn 3.1-13

^r 11.4 Ga 1.8-9

nakuéñ zhinik, muldetua shi miñkaldikuge. Nasuñki mimikenáñ atshatoñkaldauxa namak zuñkué mimatuñshi izhoñkalde naldashá.

⁷Guatshak naski Jateja Asukuák zanekuane shalda shi miñkaldiyatogukuéñ, çakldé miñzukualdikuamak, aguáñ zhikzukai ji nagajueshká miñshishazhánuge nak shi sha atshanuge minajañgú? ⁸Akze, shi miñkaldiyatogukuéñ, Duwe ipanane san san ishjuizhaldekakue niñkauwañki ji nagajueshká nakuazakaune. Guatshak ekí nakuazakaune ezuakuejañki miñgaunexaldikuamake axautshikue itushekludge naxajanka. ⁹Akze, exa miñkizhogatogukuéñ, Duwe ipanane Masedonia zaldakue natuál aldagatshak, ji nagajuezhauxa nakualdaguakna ni me jibañ akzukuiñga miñshishakue nagatsaldazhá.⁵ Naski axañga sakígaba jibañ miñzukuasúñ nakzekldamakga, kaiga jiaga ekíga ni jañgukú. ¹⁰Akze, ezua shalda sekuazhikshikugega ni meja nazikugazháldixa. Aiki eñgui Akeya baxe, Duwe shalda guakuge shaldaki ni ji ipanazhánuge. Ekí miñmeyaldatshak Duwe Jesújañki namaklde za guagamakga ni miñmeñkú. ¹¹Azhi çji nagajueshká miñshishakí naugé miñmeyaldatshake, mimajañguakí naugé ska minajañgú? ¿Akze, naski Jatek akualdi nokuge, mimezhgajañguge nakldá!

¹²Naldatshak ji nagajueshka miñshisha naldakí shi miñkaldikugamakga za shi miñkaldiyal noxaldikue. Ekíki naldagálde shi miñkaldixakueja nauwizhuxa akzekue sekuazhikshindana kakzegatshak jiaga, sekuazhiksha kakzegazháldiamak. ¹³Ekueki Duwe Jesúja ají múldigaba guaxal kakagazhánekue. Naldatshak jiaga, Duweja kakaxane jana ishkazguanekue miñkizhañkatshakna, naldagálde nuxa jian miñzexaldiamak miñkazguakakue. ¹⁴Guatshak “¿jinak ekí ajanashixá?” jañguakue naldakí. Jisé naldi jiaga Jateja guaklde uldeñkajañ muñshí ishkazguane izhañkaxa nak. ¹⁵Akna, eñki naldakldegamakga jisék axazauñkakueki kauwíjí sáñkalda ishkazguamakga Jatek za axazauñkakue, jian za atshixakue jana ishkazguane miñkizhañkaxakue. Naldatshak jiaga, aldiweki Jateja sakí ajanashane shalda kaxatshakuamak kaxatshaldixa nakldá.

Pábuldu Duwe Jesú shalda sha akuane

¹⁶Guatshak nas shalda mokue miñmeyaldatshak, nakldegagálde jana ekí miñmeñkuge najañguabináldi. Azhi ekí minajañgualdiák jiaga nagipani, nauwa nuxaki sekuazhikshaldikuamak naldukakuega. ¹⁷Ekí axaldáñ sekuazhikshiji miñmeyaldatshak, nauwíjí Sáñkalda Duwe Jesúja guagakldegamak agatsaldiñki miñmeyagába, nakldegagálde jana nuxa ekí miñmeyaldikue. ¹⁸Akze, kagik zalda matshuwi nekueja kauwíjí jiba shalda sekuazhigashixa nake, nas jiaga nauwa sekuazhikshaldikue.

^s 11.9 Plp 4.15-18

¹⁹Naldatshak maiñki muldetua mishkué mitshankakue naldatshak jiaga, aklddegagáldekue naldagálde shi miñkaldiyatshak abeti kaxalduka miñguxa. ²⁰Akze, ekueki kauwizhashi mimakuane, miñsanekakue. Ekíga na, mimizhakaldak kakzé izhajani na, aguáñ miñgazukui waxa miñkabuka, azhi ji miñkaldé jiaga minasaji juizhi minakuka. Ekí mimakuatshak jiaga, maiñki egabá abeti mizhekue. ²¹Ne nas zunake nakzék naldakí ekí mimakua nakzegazhá guanéñ zhinik ¿jiwak nakzegakue shi minajañgú?

Akze, kauwizhéñ kakzék naldakí jigaba shalda sekuazhigashaka kakldegake, nas jiaga ekí naklddegagálde janañga nashaldá miñmenaka nzhakldék. ²²Kauwizhéñ Jateja juldiú saná izhgakuxanekue aldé akuagake, nas jiaga ai sanága naugé. Kauwizhéñ Isayélkue aldé akuagake, nas jiaga aiga naugé. Kauwizhéñ nauwibama Abaldahám shtukua aldé akuagake, nas jiaga e shtukuaga naldashakú. ²³Ekí miñmeyaldatshak, naklddegagálde janañga ekí nekldaka. Kauwizhéñki Duwe Jesúk axazauñkakue aldé akuagake, nas mñngaki kauwizhéñ zhakaldak axazauwi izhokuge. Kauwizhéñ mitsá jiba axajanashixá zhakldé jiba axatshanuge. Amak axazauwi na, kauwizhéñ zhakldé kalseldi nabexane. Ekíga na, kauwizhéñ zhakaldak Duwe shalda kuizhushak nagaldabikshiñgaba, mitsá juizha naki nakuaxabaté nakuxa naldashá.^t

²⁴Nasaná juldiúkué jatshiwa baxe 39 juizha kuizhushak nagaldabikshane.^u ²⁵Ekíga na, maikbaxe ezuakueki kaldik nagaldabikshane. Azbaxeki, nakuaxaldiamak jagi naziypune.^v Maikbaxe neki níbunik neyatogukuéñ balku tuasánane. Azbaxe neki tuasánatshak, níbuni ne zaldi ishá atiuwiñ, atseñ nonuge. ²⁶Duwe Jesú shalda guaxaldikuamak san san neyaldatshak, jibañ tuwi naki shuixabaté nagisane. Mitsá juizha nina naki nakabaté nagisane. Azhi naki neyatushexabaté nagisane. Azhi nasanákué, axautshi sanákué jiaga naki sha nakuabaté nakuane.^w Kuíbulduke naki shuixabaté nagisanamakga káguba isúñ zaldi zuxaitatogukuéñ jiaga, naki shuixabaté nagisane. Ekíga na, níbunik zuxaitatogukuéñ naki shuixabaté nagisane. Ekíga na, naldagálde nuxa Duwek agapa aldeñka akuakakue jiaga naki nakuaxabaté nakuane. ²⁷Akze, Duwe shalda jibañ tuwi, matshuwi juizha jiba axatshijiñgaba kaba naldakí izhokuge. Mitsá juizha ni naklduni, maldi nakuí, azhi gakue tuazháldi záaki izhokuge. Atshuake auxaga zhakuá naxaldaldazhé, sui nakzeshi izhokuge.

²⁸Ekí niuwabake jibañ tuatogukuéñ, niuwi neyauxa aldunaldi jiaga jie nakzeshi Duwe ipananekue san san zhekuekue, “sakí alduká” kejani izhokuge. ²⁹Ekí kejani na, mieldeki auxaga aldunaldi kama

^t 11.23 Ajsh 16.23 ^u 11.24 Dt 25.3 ^v 11.25 Ajsh 14.19; 16.22 ^w 11.26 Ajsh 9.23; 14.5

axaldaldakí ne akzeka, e na ekíga nakzeka. Ne, ezujajañki Duwe ipanane ijuldukshatshak, ni nauwa nakldunazhádi, aiki nusá nakzukuxa.

³⁰Akze, nas sekuazhikshakuega nagatsexaldiake, axaldáñgaba miyaki auxaga kama naxaldaldagálde awatuñshikuge na sekuazhikshaldikue.

³¹Ekí miñmeyaldatshak Saldiña netshi Jate, nauwíj Sáñkalda Duwe Jesútshi Ajatejañki namak za miñmeyatokuge akualkuge. Aldéñ za na akldé akzamakga akzukuakue zaldataná. ³²Akna kuíbuldu Damaskuxa sakí nagisane miñmeyaldikue. Atshak baxañ, ezua sáñkalda Aldeteja Damasku agaksanexaldiamak itenejañki ají kabukue kuíbulduk zhinik akzaxaitaldatshak nakuxaldiamak jeñ akté. ³³Guane nalgué, ai kuíbulduki jakshizha ibekue nalguák, ezukuejañki gamañkaldak najuldukshiñgueniki, jakshizha pokueñka ga naxajeñguñguake nakuí guanuge nzha.^x

Duweja Pábulduk mu agisekuane

12 ¹Guatshak nashaldá sekuazhikshakue nagatsegatshak jiaga, axeséga nuxa ekí guakldaka. Naldatshak nauwíj Sáñkalda Duwe Jesúja aldunaldiña natuñshane, mu nagisekuane shalda guaxaldikue.

²Akze, nauwíj Sáñkaldaja jékaldaxa, Jate izhogeñka nauldeyeni^y kaigaki 14 kagi na zegatók. Ekí nauldeyatshak, aldunak nuxa azhi abuañ naña nauldene muldetua naksúñ, Nauwijateja za akué. ³Akze, jékaldaxa nauldene nakualdatshak jiaga, aldunak, azhi abuañ naña nauldene Jateja za akué ne, naski naksúñ. ⁴Ekí jékaldaxa nauldeyatshak, káguba duldashaka guashiñki zhakaldak janshagatsaldi azakuagaté nuká guanuge. Azhi guakldaka guashi jiaga, Jateja ni mek akbeyakue najañguazhé. ⁵Akze, Jateja ekí natuñshane shaldaki sekuazhikshanaka. Naldatshak axaldáñ sekuazhikshagábaki, nasgaba auxaga kama naxaldaldagálde shalda za sekuazhikshaldikue. ⁶Naldatshak nashaldá sekuazhikshindana nakzeguashíñki amak atshanaka. Ekí namaklde nexaldikuák, naklddegagálde nuxa neklduge naldazháka. Naldatshak káguba nakzá naldazháuxa natuwi guakuak ekí negazhaldikue. Ne saldiñgaja sakí izhogaté natune, sakí guagaté naldukanéñ zhinik za na, me naugé natuakue ni jañgukú.

⁷Guatshak Jateja guagasá atemajañ mu nagisekuane shalda sekuazhikshazhaldikuamak, aldéñga jiséja ají nashi abuañ guiyaba natuñshal gaxaldiamak ibesá guane. Aiki juajué mikldene, niñka niñka mikzukuakuamakbe nakzukualdixa naktene, jibañ nakzukuxa. ⁸Ekí naktene nakna, maikbaxeña nauwíj Sáñkalda Duwe Jesúk “nazikuxa makualdí” agakuañneklduge. ⁹Guatshak ekí nuxa nakiyó: “Naski

^x 11.32-33 Ajsh 9.23-25 ^y 12.2-4 Galdieguke Pábulduja sekuazhikshiji guakuak “ezua sigí Duwe ipanane tuñgeki” guagatshak, eñki aldéñ shaldaga guashiña.

atemajañ éegaba guañ majañgugeki auxabé mizhokshaka. Akze, ma mitsák auxaga kama mixaldaldagálde ne mikldegatogéñ, atshakna akldé giemiki nají kama auxaga migaunexaldikuamak migekeuge atualdixa nakldá.” Ekí nakbenéñ zhinik na, nasgabagaki auxaga kama naxaldaldagálde shalda sekuazhikshiji, zeñ itshanaldikue. Ekíki Duweja ají kama auxaga nageshi, muldetua nagaunexaldiamak. ¹⁰ Akna Duwe axazauwatokugéñ mitsakgaba kama nakualdaksá nakzegatshak zeñ itshanaldikue. Ekíga na, kágubakue nalda naguashi, jibañ natuñshi akuatshak zeñ itshanaldikue. Ekíga na, kaxa nagatsegatshak zeñ itshanaldikue. Azhi Duwe shalda sha nakuatshak zeñ itshanaldikue. Jinake naldakí. Mitsake kama auxaga naxaldaldagálde izhogatokugéñ, Duwek zhinik auxabé kama naxaldéga nak.

Pábulduja exa zaldakue kejani izhone

¹¹ Naski sekuazhikshaldatshak, nakldegagálde jana nekuge. Naldatshak maiña ekí akuagakue naxazguamine. Jinake naldakí. Maiñ janshibé miñkatshiji izhokuge sekuanakshakue miñgatsahamak atshazhá guamine nak. Akze, Jate nagaunegakí guashiña, nasgaba ni jiñ zauwazhánaka. Naldatshak jiaga, naldagálde shi miñkaldixakueki Duwe Jesúja ají múldigaba guaxal zúnakaxanequañ guashiñki nauwizhakaldak kakzé izhajanatshak jiaga, naski kauwizhaguáñ nakzé naldazhúge. ¹² Naldatshak exaga miñkizhogatogokuéñ, Duwe Jesúja ají múldigaba guaxal nakaxanamak ne mimatuñshanuge. Miya zhinik ekí mimatuñshazhá. Jibañ nagatsegatshak jiaga, egaba abeti izhokuge, ajanashaté tu guabínamak atshaldatshakna “¡sakí ekí atshixá!” naganamine nak.^z ¹³ Exaga na, Duwe ipanane san san ishjuizhaldekakue nugaldi izhokugamakga maiñ na izhonuge ne, ezua agatsaldak za na sha izhonuge. Aiki jibañ miñzukuasúñ nakzeguakna, ji nagajushká miñshishazhánuge. Ai shaldaki sha miñkatshanuge minajañgualdiake naxabetá miñgualdí.

¹⁴ Akze, naski maikbaxe ne mimatuál neyaldikue janazhiktuaté nzhokú. Amak neyaldatshak kaiga jiaga jibañ miñzukuasúñ nakzeshi na, ji nagajushka miñshishazhaldikue. Akbiñgaki, ji miñkaldé me nagegakue mimajañguakí, akldé akzeki axaldáñ akegakue mimajañgugák. Akze, sukua nóñgutsekujeja kauwijatekue ji kagajushka kaxaldaldaldiamak numañ katuakue kagatsaldazhé. Ne jatekujeja guana numañ katuakue kagatseka. ¹⁵ Ekí nakna maiñki nají sukuakue jana, aldunaldi auxaga miñguildexaldiamak, mitsá atshanakldegauxa zeñ nakldeshi miñkatshaldikue za itshananuge. Ekíga na, jika naxaldauxa jiaga maiñ shalda genaka. Ekí naski akldé akldénga mimezhgajañgugéñ zhinik na, ¿maiñki aguáñ, aguáñ minajañgualdixa shi na?

^z 12.12 Alm 15.17-19

¹⁶ Akze, miñkizhogatogukuéñ, jibañ miñzukuazhánuge muldetua miñkualdi nokuge. Naldatshak jiaga, ezuaquejañki ji miñkaldé minkuxaldikuamak, naldagálde nuxa jian miñzukanuge nakuaka. ¹⁷ ¿Sakí shi ji miñkaldé minzaji minkuxanakú? Azhi ¿miñgakaxanugekuek shi amak mimakushanakú? ¹⁸ Naldiñki Tituki miñkabizhaldiamak agakuañnexaldatshak, ezua Duwe ipanane nañga ishkapa kakaxanuge naldashá. ¿Azhi Titu shi ji miñkaldé minzaji minkuxa na? Ekueki nas na askimimé alduna jañgui, zhualduxa jian izhoxañkalduka ¿miñsúñ shi na?

¹⁹ Azhi ¿sha zñakuaklde nak zhikzukuagakualdiamak nuxa jalde kalta miñkuzgauwatokuge shi minajañgú? ¡Ekí naldazháka! Duwe Jesútshi naugakna, Jate natuaté nogéñ, miñgaunexaldikuamak jalde kalta miñgakauwatogashakú. Akze, mimezhgajañgugéñ zhinik guana saldiñga atshikuge, miñmeñkugéki, aldunaldi akldé akldéñga mimakuiyakshaldikuamak ekí miñmeyatogashakú. ²⁰ Jinake naldakí. Sakígabaki exa neyaldatshake, mimajañguá guazhánugamak izhoxalga te mimatunaka ijankugák. ¿Azhi askuí alduna izhogasúñ miñzexalga zhinik múldigaba zhiksashalga mizhekuega ska mimatualdikú? ¿Azhi jika mimijígaba naldakue jañgualga, azhi zñaxaitá itsauldalga minuka ska mimatualdikú? ¿Azhi axautshikue nalda aguaxalga, azhi dulda guaxalga ska mimatualdikú? ¿Azhi maiñ za miñzé itshanalga, ni meja miñsanegasúñ miñzexalga minuka ska mimatualdikú? Ekí atshalga mimatualdikuák guashiñki, miñnunazhámak kaxañ miñkaldegakue nagatsaldaka. ²¹ Akna, exa miñkaldeyaldatshak sha atshalga minoxaldiák, Jate jiwak nakzukushi, nabauñshaminaka. Akze, anuñka minekueki alduna nusagatse za jañgui, mimisewá naldagáldekue na askuildék atshiji, mimijí abuá na atsha guasúñzamak atshiji, sha atshindana miñzekaja miñsanegamak za atshiji naxalga minuka. Ne mokie mimatuál neyaldatshak, ekí sha atsha mashagáñga mimatualdikuák, matshuwi itshanaldikue naldashá.

Aldiwe guiyaba keshkaldukshane

13 ¹ Kaiga maikbaxe ne miñkabizhaldikue. Akna, mieldeke ezuañki sha atshane minakbeyaldiake miñjuizhanagába, mieldeke ezua sha atshane agatsé axezhaxaldiamake, mozhua azhi maigua tunamak nekue juezhaldixa^a Jatetshi múldigabak sezhekldamakbe za sezhgauwakuuldixa. ² Axañga muzhbaxe ne miñkabizhatogukueña, “mokie naxaldatshak, sha atshabinuka alde majakíñga, azhi mieldeki sha atshaté tualdikuák guiyaba akizhaxaldikue niyó,” mimeshkaldukshanugamakga, kaiga maiñ na isúñ jiaga ekíga mimeshkaldukshaldikue.

^a 13.1 Dt 19.15

³Maiñki Duwe Jesú naksanegamak guagatokuge mimatuñshakue minakshishamakga guiyaba miñkizhaxaldatshakna, aldéñ naldiñga nakuakshixa mitualdixa. Akze, Duwe Jesúki sakígaba mimakuatshak kama axaldaldagálde jana mimakuagába, kama nahamak za miñkatshixa. ⁴Namak, Duwe Jesúki kama axaldaldagálde jana kágubakueja kaldixa axaldiya akuaxanane. Ekí akuagatshak jiaga, Jatejañga ají kamak izhgaldakshatshakna, izhoshiñga izhokshatuka. Ekí Duweki kama axaldaldagálde jana izhonamakbe, aldéñ ipanañkaldekuañki kama zuñkaldaldagálde jana nuxa kaldé. Naldatshak Jateja ají kamak Asukuá izhokshanamak ajíkuañ zunezhokshixa nakna, ají kamakga miñgauneshi miñkazaawakualdixa nzha.

⁵Axaldáñgaba Duwe Jesú namak jañgui, alduna ishalga minuká zhikzuziyakue. Amak Duwe alduna mishixa miyatuatshak, aldéñ mimijí aldunaldi izhuka ¿miñsúñ shi na? Azhi ek alduna ishabíne nake, aldéñ mimijí aldunaldi izhogagálde naldaldixa. ⁶Ekibeñga minazunatuatshak, “Duwek alduna kishixaga, aldéñ ají múldigaba guaxal zunakaxanamak ne minazunatualdixaga shakldá” ni mimajañgukú.

⁷Akze, nasuñki maiñ sha atshabináldiamak Nauwijatek mimakshishi ni guañkaldók. Naldatshak, guiyaba miñkizhagakue zungatsexaldiák zunake, nasuñ namak Duwetshi kaldé, aldéñ ají múldigaba guaxal zunakaxanamak ne atualdixa. Ne amak zunawatuñka azhi zunawatuazhé ijanagábaki, egaba jian mizhekualdaldiamak zunake minjani kizhuka. ⁸Akze, namakleja guak guazhámak atshazhánazunaka, ne namaklede za atshanazunaka. ⁹Akna jian mizhoxaldiake, nasuñki kama zuñkaldaldagálde nak guiyaba miñkizhagazháñkalde zunakuaxaldiák jiaga, zeñ zuñnexaldixa. Mimijí aldunaxa kama miñkaldé mizhekue shalda zeñ zuñzeshi na, Jateja aldunaldi miñguildexaldixa mimajañguauxabe mimakuiyakshakue na mimakshishañkaldók. ¹⁰Akna jinak exa neyagáñga kalta miñkuzgauwakí. Exa neyaldatshak sha atsha majamine mimatualdikuák, nauwijí Sáñkaldaja guiyaba miñkizhagakue niuwi nagenamak kaxañ naldi miñkizhagakue nagatsaldazháldiamak. Akze, Duweki mimakuiyakshi mual akldé akleñga alduna mishaldiamak na miñsanegakue niuwi nagine. Ne miñgisalshi mual, aldéñ alduna ishabinésá miñgualdiamak mimakualdikue zunake niuwi nagegazháne nakldá.

Aldiwe kakbene

¹¹Gajakuañ, aldiwe miñmeyaldikue naldukaté nogwiñ. Zeñ miñneshi, Jateja izhogakue mimajañguauxabe mizhekualdaldieñka miyakldañkaldixa za itshani miñgualdí. Duwe ipanaminekuañ

muldetua aldunaldi askimimé miñneshi, señgaba zhe minoxaldí. Ekí mizhekualdaldiakna, Nauwijate muldetua zúnajañguxa, e za señgaba zhe zúnaldokshixaki maiñ nañga izhoxaldixa nakldá.

¹²Maiñ Duwe ipanaminekuañgaba mitsák miyatuatshak, ajañgui mual za mishkazguaxaldí.^b ¹³Saldiña Duwe ipananeke jai zaldakueja mimajañgui ashekue miñmeyakue ni akuák.

¹⁴Nauwijí Sáñkalda Duwe Jesús éegaba guañ mimajañgualga shi noshí. Nauwijateja aldéña mitsá mimajañguxa muldetua shi mimatuñshí. Jatetshi Aldunaja aldéñ na muldetua mimeshka bakui, Duwe ipanaminekuañgaba jiaga muldetua mimeshka bakui shi mimezhokshí. Ekíga shi naldí.

^b 13.12 Juldiú sanákueki ishka zakuaxaldiamake waxak nauwa alduzguxa.